

ที่มาของเรื่อง

บ. บุญคำ

เที่ยวเมืองเชียงใหม่และแคว้น
สาละวิน สำนักพิมพ์คลังวิทยา
พ.ศ. ๒๔๙๙

ปราณี ศิริธร

เหนือแคว้นแดนสยาม สำนักพิมพ์
ลานนาสาร พ.ศ. ๒๕๒๘

ทวี สว่างปัญญางกูร

พงศาวดารเมืองเชียงใหม่ พิมพ์ใน
งานพระราชทานเพลิงศพ เจ้าแม่
ทิพวรรณ ณ เชียงตุง ๒๗ มกราคม
ค.ศ. ๒๕๓๓
เยือนถิ่นไทยในเชียงใหม่ สถาบันไทย
ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว
นฤมล เรืองรังษี
รัตนาพร เศรษฐกุล

“เรื่องเมืองเชียงตุง”
ลัทธิวิญญูคเชนเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๗

ศจ.นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว บทความไว้อาลัย หนังสือที่ระลึก
งานพระราชทานเพลิงศพนาย
บุญสิงห์ บุญคำ ๒๗ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๕๑๕

จอมพลผิน ชุณหะวัณ คำไว้อาลัย หนังสือที่ระลึกงาน
พระราชทานเพลิงศพนายบุญสิงห์
บุญคำ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.
๒๕๑๕

ธีรภาพ โลหิตกุล “เชียงตุง...ได้ร่วมธรรม” บท
สารคดีโลกสลัปส์, บ.แปซิฟิก
อินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น พ.ศ.
๒๕๓๔
สายน้ำและความทรงจำ แพรว
สำนักพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

หม่อมธาดา ชุนศึกเม็งราย ชีวิตเจ้าฟ้ากับหม่อมธาดา พิมพ์
เป็นที่ระลึกประวัติชีวิตเจ้าฟ้าชุนศึก
เม็งราย พ.ศ. ๒๕๓๙

INGE SARGENT

“TWILIGHT OVER BURMA,
MY LIFE AS A SHAN PRIN-
CESS.” UNIVERSITY OF
HAWAII PRESS. SILKWORM
BOOKS

PHILIP GOODMAN

“HIROSHIMA AND NAGASAKI:
THE DECISION TO USE THE
ATOMIC BOMB.” INTER-
NATIONAL BACCULAUREATE
PROGRAM ROCKVILLE, MARY-
LAND, U.S.A.

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง กองทัพอไทยภายใต้การนำของจอมพล
ผิน ชุณหะวัณ เข้ายึดครองเชียงตุงได้ในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.
๒๔๘๕ รัฐบาลไทยได้อำนาจความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์
จัดการปกครองเชียงตุงเหมือนเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย ให้ชื่อว่า
“สทรัฐไทยเดิม” มีข้าหลวง ทหาร และข้าราชการฝ่ายพลเรือนเข้าไป
ประจำทุกแผนก มีการจัดตั้งศาลเพื่อพิจารณาคดีความ และจัดหน่วยการ
บริหารราชการ แบ่งเป็นอำเภอ เช่น อำเภอเมืองเชียงตุง เมืองพะยาก
เมืองยอง เมืองเลน เมืองโก เมืองซาก เมืองเปง เมืองสาต และเมือง
หาง ให้นายตำรวจที่ไปประจำอยู่ทำหน้าที่นายอำเภอ และให้มีโรงเรียน
สอนหนังสือไทยขึ้น ทำให้ชาวเชียงตุงรุ่นนั้นมีความคุ้นเคยกับภาษาและ
วัฒนธรรมไทยบ้างตามสมควร เจ้านายชนชั้นปกครองของเชียงตุงก็ได้รับ
การยกย่องให้เข้ารับราชการตามความสามารถและความถนัดของตน...

เที่ยวเมืองเชียงตุงและแคว้นสาละวิน

บ. บุญคำ สำนักพิมพ์คลังวิทยา พ.ศ. ๒๕๙๙

๑

หล่อนยืนอยู่ที่ระเบียงเรือนชั้นบน ซึ่งพื้นระเบียงมีระดับไล่เลี่ยกับความสูงของลำหมต้นใหญ่ซึ่งอวดดอกขาวแกมเหลืองบานสะพรั่ง จนได้กลิ่นอ่อนโยนโลมไล้บรรยากาศรอบบริเวณนั้น

มองออกไปทางด้านหลังของเรือนใหญ่ สีเขียวข่มของท้องทุ่งปลายฤดูฝนตัดกับสีฟ้าใสสะอาดเบื้องบน ทำให้ความรู้สึกของหญิงสาววัยต้นยี่สิบรีนรมย์ขึ้น ทิวเขาสูงซึ่งทอดนอนอยู่ห่างไกลเป็นช่วงชั้นต่อเนื่อง เน้นความเขียวของต้นไม้ใหญ่เป็นเส้นแนวต่างระดับ เหลื่อมลี้ดูไกลลึบไปจนสุดสายตา

หล่อนควรจะกลับมาที่นั่นานแล้ว แต่แพรวนวลไม่เคยเห็นคุณค่าของมันเลย หล่อนจากเชิงรายได้ตั้งแต่มองจำความไม่ได้ หล่อนเกิดที่นี่ บ้านหลังนี้ แต่ไม่เคยกลับมาเลยยี่สิบปี บ้านนี้เป็นสมบัติของหล่อนตามกฎหมาย เพราะเมื่อสี่ปีมานี้เอง พ่อเขียนพินัยกรรมยกบ้านและที่ดินซึ่งกว้างถึงสิบสองไร่ให้กับแพรวนวล ก่อนพ่อตาย หล่อนไม่รู้เลยว่าพ่อป่วยมากจนถึงกับเข้าโรงพยาบาล ตอนนั้นหล่อนเรียนอยู่อเมริกา กำลังมีความรัก แต่ถึงจะรู้ หล่อนก็คงไม่ทำอะไร

เพราะทำอะไรไม่ได้ ตั้งแต่พ่อกับแม่เลิกกัน แพรนวลอยู่กับแม่ซึ่งพา
หล่อนกลับไปหาตายายที่กรุงเทพฯ หล่อนขาดการติดต่อกับบิดา
โดยปริยาย โชคดีที่ตากับยายเป็นคนมีฐานะระดับเศรษฐี แพรนวล
จึงได้ไปเรียนต่อที่อเมริกา หล่อนพบกับเซตต์ที่มหาวิทยาลัย เขา
เป็นรุ่นพี่ เขาเรียนการโรงแรม ในขณะที่หล่อนเรียนกฎหมายระหว่าง
ประเทศ

เขาขอหล่อนแต่งงานก่อนเรียนจบเสียอีก และหล่อนก็แต่งงาน
เขา ผินการคัดค้านของแม่และทุกๆคน แพรนวลไม่เคยคิดว่าหล่อน
ทำผิด หล่อนสัญญากับทางบ้านว่าจะกลับมาพร้อมกับปริญญา หล่อน
ก็ทำได้สำเร็จ ส่วนการกลับมาพร้อมสามีนั้น หล่อนมิได้ตกลงอะไรไว้

แพรนวลรู้ว่าเซตต์รักหล่อนไม่น้อยกว่าที่หล่อนรักเขา อาจจะ
มากกว่าด้วยซ้ำ แต่ความรักของเขากับหล่อนแตกต่างกันที่เขาสามารถ
แบ่งปันไปให้คนอื่นได้ หล่อนมาเรียนรู้เมื่อกลับมาเมืองไทยได้ไม่นาน
เขาบอกว่าหล่อนควรทำใจ ผู้ชายกว่าร้อยละห้าสิบที่มีเมียน้อย เขา
ไม่ได้คิดจะมีเมียน้อย เพียงแต่อยากได้ความรู้สึกตื่นเต้น ซึ่งดูเหมือน
จะลดน้อยลงจากที่เคยได้รับจากหล่อนเมื่อแรกแต่งงานกัน

หล่อนร้องไห้เสียเป็นวรรคเป็นเวร แล้วก็พยายามทำใจขมิใจ
พยายามทำตามที่เขาบอก เขาจะไปไหนพ้น ینگังก็ต้องกลับบ้าน
กลับมาตายรัง เขาว่าอย่างนั้น

แต่เขาไม่ตายจริง คนหนึ่งผ่านไป เขาก็พบคนใหม่อีก แล้วงาน
โรงแรมที่เขาทำช่างเปิดโอกาสให้ได้พบผู้หญิงมากหน้าหลายตา เซตต์
เป็นชายหนุ่มหน้าตาดี ตำแหน่งหน้าที่ระดับสูง จึงเป็นที่หมายตาของ
หญิงสาวและไม่สาวทั้งหลาย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่แคร์นักว่าเขามีเมียแล้ว

‘คุณอยู่กับคนอื่นแบบนี้ เป็นอะไรขึ้นมามีเหตุเพราะกัติดจากคุณ
หรือ’ หล่อนพูดในวันที่หล่อนปฏิเสธในการจะร่วมหลับนอนกับเขา

‘คุณไม่กลัวเลยหรือว่าจะไปติดโรคอะไรเข้า’

‘แพรวพูดเหมือนกับว่าผมไปยุ่งกับใครไม่เคยเลือกอย่างนั้นแหละ ผมอาจจะเจ้าชู้บ้าง แต่เรื่องจะไปลุยหัวเหมือนคนอื่นไม่ใช่ผมหรือกะ ลัญชาตมฤณทางเพศของผู้ชายกับผู้หญิงไม่เหมือนกันหรือ ยิ่งคุณ ทำทางตัวมาก ผมไปได้คนอื่นอยู่ด้วยเป็นตัวเป็นตน คุณจะเสียใจ’

‘ถึงไม่เป็นตัวเป็นตน แพรวก็เสียใจคะเซตต์ ถ้าแพรวยังรู้อีกว่า คุณเลิกมีคนอื่นไม่ได้ เราก็คงจะอยู่กันไม่ได้นานแน่’

‘ไม่เอาหน้าแพรว ถ้าแพรวไม่อยู่กับผม แล้วผมจะทำยังไง แพรว ไม่ส่งสารผมหรือ’

‘คงจะมีวันหนึ่งที่แพรวทนไม่ได้ แพรวก็จะไป’

วันนั้นมาถึงเร็วกว่าที่หล่อนคิด แพรวนวลออกจากบ้านของเขา ขึ้นเครื่องบินมาเซียงรายโดยไม่บอกใครเลย นอกจากมารดาของหล่อน คนเดียวเท่านั้น

‘ถ้าเซตต์ถาม แม่บอกเขาว่าแพรวไม่อยากเจอเขา จนกว่าแพรว จะแน่ใจว่าเขาเปลี่ยนนิสัยเสียก่อน แม่อย่าบอกนะว่าแพรวไปไหน แพรวอยากอยู่คนเดียวสักพัก’

‘แล้วงานล่ะลูก ลาเขาไปนานเท่าไร’

‘แพรวลาออกแล้วแม่’

‘ตายแล้ว แล้วจะไปทำอะไรล่ะ’ มารดาของหล่อนไม่ยอม ฆ่าเติมลูก คำห้ามปรามซึ่งไม่เป็นผลเมื่อแพรวนวลจดหมายจากอเมริกา มาขออนุญาตแต่งงาน กลับมามีความหมายเมื่อสายเกินไป

แพรวนวลมิได้มีความสุขกับงานประจำของหล่อนนัก งานด้าน กฎหมายขององค์การค้ำระหว่างประเทศที่หล่อนทำอยู่มีแต่ความเครียด และชั้นเชิงของการใช้กฎหมายมาลบล้างมมุมกัน หล่อนไม่มีแม่แต่

เพื่อนสนิทที่หล่อนจะปรับทุกข์ด้วยได้

‘ภาษาอังกฤษของแพรงทำให้แพรงงานได้ไม่ยากหรอกค่ะแม่ อยู่ต่างจังหวัดค่าครองชีพก็ไม่สูงเหมือนกรุงเทพฯ บ้านก็ไม่ต้องเช่า คงจะลำบากหน่อยตอนแรก เพราะบ้านคงโหล่มาก’

‘คงไม่มากหรอกลูก พ่อตาย แม่ก็ให้คนเช่าเช่า เพิ่งจะสามปี ยังดีนะที่เพิ่งหมดสัญญาไม่กี่เดือน แพรไปสั่งให้ป่าคำแดงแก้จัดบ้าน ให้ตามใจแพรก็แล้วกัน’

เรือนหลังเล็กซึ่งอยู่ใกล้ประตูติดกับถนนลูกรังทางเข้าบ้าน เป็นเรือนพักของนางคำแดง คนรับใช้เก่าแก่ของพ่อ นางดีอกดีใจ เหลือคณาเมื่อรู้ว่าแพรนวลจะมาพักอยู่บนเรือนใหญ่

‘อินายอยู่นานๆนะเจ้า ป่าดีใจหลาย จะได้รับใช้อินาย’

แม่ของนางคำแดงเป็นหญิงชาวไทยใหญ่ ผู้เคยทำงานในบ้าน พ่อของแพรนวลเมื่อครั้งที่พ่อทำการค้าขายกับเซียงตุงสมัยสงครามโลก ครั้งที่สอง...กว่าห้าสิบปีมาแล้ว

‘แม่คำเอ๊ย แม่ของป่า หลงๆ ลืมๆ แล้วเจ้า ป่าไปฝากไว้ที่ โรงพยาบาลเกือบสองปีแล้ว ที่โรงพยาบาลมีเหื่อนเก่าแก่ ตอนที่ ลื่นสงครามแล้ว แม่คำเอ๊ยขอตามคุณพ่อคุณหนูเข้ามาเมืองไทย ว่างๆก็ไปช่วยทำอาหารให้คนไข้ ช่วยอยู่กว่าสามปี ที่โรงพยาบาลเขา สงสาร พอแก่มากหลงแล้ว ไม่สบายบ่อย เขาก็รับไว้ดูแล’

‘ยายคำเอ๊ยอายุเท่าไรแล้วล่ะป่า’

‘แปดสิบเก้าแล้วเจ้า อู้บู้เรื่องแล้ว’

นางคำแดงมีหลานชายมาอยู่ด้วยหนึ่งคน ชื่อแหลมทอง อายุ เพียงสิบสองปี หน้าตาจืดๆ ชื่อๆกับรูปร่างฝ่ายผอมนั้นทำให้แพรนวล รู้สึกเวทนาสงสารเมื่อเขาอาสาล้างรถให้หล่อน รถเก๋งคันเล็กที่หล่อน

จ้างวานพนักงานขับรถของบริษัทที่หล่อนเคยทำงานให้ขับมาส่งที่
เชียงรายได้ในวันสุดสัปดาห์

‘ผมชอบล้างรถครับ คุณแพรว ตอนอยู่กับพ่อแม่ที่ตราด ผม
ช่วยพ่อแม่เป็นประจำเลยครับ’

‘เราไม่ได้เกิดที่นี่หรือหรือแหลม’

‘ไม่ใช่ครับ ผมเกิดบนเกาะ อยู่ปลายสุดของแหลมทอง พ่อ
เลยตั้งชื่อให้ว่าแหลมทองครับ’

‘แล้วทำไมไม่อยู่กับพ่อแม่ล่ะ’

‘พ่อแม่ทำการค้าครับ ขายปลาแห้งกับเขมร เดินทางบ่อยๆ
ลำบากที่ต้องดูแลผมด้วย เลยให้มาอยู่กับป้าคำแดง’

หล่อนนึกเอ็นดูความซำพุดของเขา

‘คุณแพรวจะใช้อะไรผมบอกได้เลยนะครับ ตอนเช้าๆปากทางเข้า
บ้านเราจะมีชาวบ้านเอาของมาขายทุกเช้า คุณแพรวอยากได้อะไร
บอกไว้ก่อนนะครับ ผมจะได้ไปซื้อให้ก่อนไปโรงเรียน’

‘ไปยั้งไง เดินไปหรือ โรงเรียนนะ’

‘ครับผม เข้าไปด้านในอีกเกือบหนึ่งกิโลเมตรมีอ่างเก็บน้ำครับ
น้ำที่ผ่านหน้าบ้านเราเป็นลำธารเล็กๆ เป็นน้ำที่เขาปล่อยมาจากอ่าง
เก็บน้ำนั่นละครับ สวยนะครับคุณแพรว ขับรถไปดูได้เลยครับ’

‘ดีแล้ว วันหลังฉันจะให้แหลมพาเที่ยวแถวนี้ให้ทั่ว’

เขายิ้มเป็น ยินดีที่ตัวเองจะมีคุณค่า เจ้านายของป้าก็เหมือน
เจ้านายของเขาด้วย เด็กชายแหลมทองพยายามจะสร้างความสะดวก
สบายกับเธอให้มากที่สุด

สามวันแรก แพรวนวลใช้เวลาแทบทั้งหมดกับการทำความสะอาด
บ้านและสวนรอบบริเวณบ้าน ถึงแม้ว่าบ้านนี้จะเก่าแก่หลายสิบปี แต่

พ่อของหล่อนก็ได้จ้างช่างมาซ่อมแซมต่อเติมจนดูร่วมสมัยน่าอยู่ โดยเฉพาะบริเวณรอบบ้านมีต้นลำทมปลูกเรียงรายอยู่เกือบยี่สิบต้น

แพรวนวลชอบลำทมเป็นที่สุด หล่อนรักทั้งรูปทรงของต้นและใบ และหลงใหลความสวยอย่างเรียบง่ายของดอกและกลิ่นหอมละมุนเยือกเย็น

นางคำแดงบอกหล่อนว่าชาวบ้านแถบนี้เรียกบ้านของหล่อนว่า เรือนลำทม

‘แม่ไม่ชอบดอกลำทมเลย’ แม่ของหล่อนเคยบอกเมื่อแพรวนวลซื้อลำทมกระถางเล็กๆ จากตลาดนัดแล้วนำเข้าบ้าน ด้วยตั้งใจจะปลูกไว้ริมสนาม ตอนนั้นหล่อนเรียนชั้นมัธยมปลาย ขอเถาะลูก เอาไปให้เพื่อนที่พ่อแม่เขาไม่ถือเถาะ แต่แม่ถือนะ กลัวว่าจะโชคไม่ดี ต้องทุกข์ระทมเหมือนชื่อของมัน’

แม่มักตามใจหล่อน แพรวนวลรู้ว่าแม่จะไม่ขัดใจถ้าไม่ต้องฝืนความรู้สึกของแม่จริงๆ

เซตต์ก็เช่นเดียวกัน ไม่น่าเชื่อว่าคนหัวสมัยใหม่อย่างเขาจะห้ามหล่อนพัลวัน เมื่อหล่อนไปอยู่กับเขาหลังจากกลับกันมาจากอเมริกา วันนั้นเขาตกใจมากที่เห็นรถบรรทุกนำต้นลำทมต้นใหญ่มาส่ง

‘แม่ผมไม่ยอมห rokok แพรว’

‘แต่บ้านนี้มันบ้านคุณนะเซตต์’

‘แม่ผมให้ผมนะ ถ้ารู้เข้าเดี๋ยวผมก็อดได้อย่างอื่น ปลูกอะไรผมไม่ว่าห rokok แต่อย่าเป็นลำทมเลยนะ’ หล่อนต้องเสียเงินค่าจ้างรถนำกลับไปแลกเป็นต้นหางนกยูงสีสดใสจัด

‘มันก็สวยอยู่ห rokok แต่แพรวรักลำทมมากกว่า’

‘เอาไว้เรามีบ้านของเราเองก่อน ผมจะให้คุณปลูกรอบบ้านเลย’

วันที่สี่ แพรนวนลเข้าไปสำรวจของในห้องเก็บของชั้นล่าง
คงจะนานหนักแล้วที่ไม่มีใครมารื้อค้นหรือเข้ามาในห้องได้บันได
ซึ่งมีเพดานสูง ในห้องเต็มไปด้วยกล่องกระดาษและลังไม้ของเก่า
ลัฟเพระมากมาย แพรนวนลคิดในใจว่า หล่อนคงต้องใช้เวลามากกว่า
ที่เดียวจึงจะทำความรู้จักกับทุกสิ่งทุกอย่างที่พอทิ้งไว้ให้หล่อน...แต่
เพียงผู้เดียว

ตั้งแต่เลิกร้างกับแม่ แม่เล่าว่าพ่อของหล่อนมีเมียอีกหลายคน
โดยที่ไม่ยอมให้มีลูกด้วยกัน และไม่ยอมแต่งงานกับใครเลย แต่พอ
ก็หยิ่งพอที่จะไม่ตามไปร้องอนแม่ จวบจนช่วงสุดท้ายของชีวิตนั่นเอง
ที่เขาส่งคนติดต่อกับไปถึง ไม่ได้ขอคืนดี ไม่ขอโทษ แต่การไล่บาปที่พ่อ
ทำกับลูกและเมียคือการยกทรัพย์สินมรดกทั้งหมดให้หล่อน ลูกสาว
เพียงคนเดียวของเขา

พ่อไม่ใช่คนใจไม่ใส่ระกำ บรรดาผู้หญิงที่มาอยู่กับเขาหลังจาก
เลิกกับแม่ พ่อก็ยกที่ดินให้ทุกคน มากบ้างน้อยบ้าง แต่ไม่มีใครได้รับ
ทรัพย์สินเท่าเทียมหล่อน

ตัวของพ่อเองก็ไม่ได้เข้ามาในห้องใต้บันไดนี้นานมาก เพราะ
แม้แต่กุญแจพ่อก็ไว้ในเซฟที่ธนาคาร ไม่มีใครเข้ามาในห้องนี้ได้
จนกระทั่งเมื่อหล่อนกลับมาจากอเมริกา แม่ให้หน่วยความจัดการ
เรื่องมรดกตามพินัยกรรม แพรนวนลจึงได้กุญแจห้องเก็บของ

ที่มุมห้องด้านในสุด หล่อนเห็นเสาไม้สูงเรียวยาวซ้อนพังกัน
สี่เสา ด้านล่างมีไม้แกะสลักสองแผ่นใหญ่เล็กลวดลายอ่อนไหว
พลิ้วพราย ฝีมือช่างโบราณงามละเอียดอ่อนมาก แม้ในเขตชนบท
นอกเมืองนี้จะไม่ค่อยมีฝุ่นผงมากนัก แพรนวนลคิดว่าแทบจะไม่มี
ฝุ่นเลยเสียด้วยซ้ำ แต่ในห้องนี้มีฝุ่นมากผิดกับนอกห้อง ห้องนี้
คงไม่ได้รับการเปิดเข้ามานานมาก อาจไม่ต่ำกว่าห้าหกปี

หล่อนเรียกนางคำแดงเข้ามาถาม

“ปากำแดง เสาไม้กับไม้สลักนี้เป็นเตียงใช้ใหม่ป้า”

“อើย แม่นแล้วอินาย ป้าปได้หันมาชาวปี เกือบยี่สิบปีแล้วม่ง
บ่เกยใช้เลย”

“สวยมากนะป้า เตียงในห้องนอนชั้นบนของฉันลายยังไม่สวย
เท่าเตียงนี้เลย นี่เป็นของคุณพ่อฉันใช้ใหม่”

“แม่คำเอี้ยคงจะอู้เจ้า แต่ป้าบอู้ว่าเป็นของไฟ อยู่ในบ้านนี้มัน
ก็ต้องเป็นของอินายละ”

“ฉันจะถอดเตียงเก่าออกเอามาไว้ข้างล่างนี้แทน ส่วนเตียงนี้
จะเอาขึ้นข้างบน ฉันจะใช้เอง”

“คงจะต่ออยากเหมือนกันนะเจ้า น่าจะให้ช่างมาทำ”

“ลองดูก่อนดีกว่า ถ้าเราทำได้เอง เราก็ไม่ต้องเรียกช่าง ป้ากับ
แหลมมาช่วยฉันทำความสะอาดก่อนก็แล้วกัน ฝุ่นเยอะเลย”

“งามแต้งามว่าเจ้า ตั้งแต่ป้ามาอยู่ที่นี้ยังบ่ได้หันมีไฟได้ใช้ แม่แต่
คุณพ่อของอินายก็บ่เคยเอามาตั้ง”

เมื่อปิดฝุนออกหมด ลวดลายสลักไม้สลักยิ่งเห็นเด่นชัด

“ฉันจะมีความสุขมากเลยป้าเมื่อดันนอนเตียงนี้” หล่อนรำพึง
“มีเสาเตียงสูงทั้งสี่ด้านด้วย อายุของเตียงคงไม่ต่ำกว่าร้อยปี”

“วันไหนตั้งเสร็จ อินายต้องทำบุญให้เขาก่อนจะใช้นอนนะเจ้า
คนที่เขาเป็นเจ้าของจะได้มาปกปักรักษาให้เจริญรุ่งเรือง”

“ป้าเชื่อเรื่องแบบนี้ด้วยหรือ” แพรนวลถาม มิได้คิดดูหมิ่น
ดูแคลนความคิดของนางคำแดง

“เชื่อหมดหัวใจเลยเจ้า ถ้าจะให้ป้าไปนอน ป้าบ่กล้านอนแน่”

“ถ้าเราไม่คิดร้ายอะไร ต่อให้เตียงนี้มีเจ้าของอย่างไรที่ป้าว่า เขา
ก็ไม่ทำอะไรเราหรอก เราไม่ได้หึงขว้างเขา นี่ เราเอามารักษาดูแลให้เขา

ต่างหาก”

ต้องใช้เวลาเกือบสองชั่วโมงกว่าจะต่อเตียงนั้นเสร็จ ลัดส่วนและรูปทรงของเตียงข้างเข้ากันได้ดีกับห้องนอนของหล่อน ห้องนอนใหญ่ซึ่งเป็นของพ่อยามที่เขายังมีชีวิตอยู่

“เห็นไหมบ๊า เราไม่ต้องไปตามช่างมาทำให้เราเลย ตะปูก็ไม่ต้องใช้สักตัวเดียว”

ชิ้นส่วนต่างๆ ของเตียงประกอบได้โดยใช้ร่องล็อกสลับหว่างที่ทำไว้พร้อมสิ้น

“นี่ถ้ามีหมายเลขกำกับว่าชิ้นไหนต่อกับชิ้นไหน เราคงไม่เสียเวลามากเท่านี้ ช่างโบราณเก่งจริงๆ นะบ๊า เดียวนี้คงไม่มีใครทำเตียงแบบถอดได้สวมได้แบบนี้กันแล้ว”

“เกือบค่าแล้ว คงไปซื้อพวงมาลัยบัพหันแล้วนะเจ้า” นางคำแดงมีสีหน้าไม่สบายใจ “แหลมไปเอารูปที่บ้านเรามาให้อินาย ยังไงก็ต้องให้จตุรบุบอกเขาก่อน”

แม่นหล่อนจะไม่เชื่อ ‘หมดหัวใจ’ เช่นนางคำแดง แต่แพรนวลก็ได้พูดขจัดให้นางเสียใจ หล่อนบอกเด็กชายแหลมให้วางซองรูปไว้บนโต๊ะเครื่องแป้ง

“ก่อนนอนฉันค่อยจตุรบุ ป้าอย่าห่วงเลย”

“อย่าลืมนะเจ้า เสียตายที่บัพมีพวงมาลัย”

หล่อนเอื้อมเด็ดดอกกลิ่นทมได้อย่างง่ายตายจากระเบียงที่หล่อนยืนอยู่นอกห้องนอน ความมืดแผ่คลุมฟากฟ้าเหมือนผ้า幔กำมะหยี่สีน้ำเงินเข้มเลื่อนคลุมจากทิศตะวันตก

แพรนวลหอบดอกกลิ่นทมได้เต็มสองอุ้งมือ วางลงบนหมอนหัวนอน ที่นอนจากเตียงหลังเดิมเล็กไปถนัดตาเมื่อมาวางบนเตียง

โบราณนี้

...คงต้องไปสั่งเขาทำที่นอน เตียงโบราณมักจะมีขนาดไม่พอดีกับที่นอนสมัยใหม่ หล่อนคิด...หากมีมุ้งมี幔แต่งให้เสร็จ เตียงนี้คงจะสวยราวกับเตียงเจ้าหญิงไทยใหญ่เลยทีเดียว...

“เชียงตุง” เป็นชื่อที่คนไทยเรารู้จักมานาน เพราะเป็นเมืองที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติไทยเช่นเดียวกับเมืองเชียงใหม่ เชียงรุ่ง หลวงพระบาง เวียงจันทน์ หรือหงสาวดี และอังวะ...เมืองเชียงตุงตั้งอยู่ในหุบเขาล้อมรอบด้วยกำแพงธรรมชาติอันยากที่จะผ่านไปมาได้ ภูมิประเทศของเชียงตุงทั่วไปก็เป็นป่าเป็นเขา เต็มไปด้วยโรคภัยไข้เจ็บ คนต่างถิ่นไปอยู่ถ้าไม่ระวังรักษาตัวให้จริงจังๆแล้ว ก็จะต้องเจ็บป่วยและอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตก็ได้ แม้คนพื้นเมืองเองก็มีอันตรายมากกว่าเกิด เพราะฉะนั้นพลเมืองของรัฐเชียงตุงจึงมีน้อย ในจำนวนเนื้อที่ ๑๒,๔๐๐ ตารางไมล์ มีพลเมือง ๒๒๐,๐๐๐ คน เฉลี่ยแล้วหนึ่งตารางไมล์มีไม่ถึง ๒๐ คน...

เที่ยวเมืองเชียงตุงและแคว้นสาละวิน

บ. บุญคำ สำนักพิมพ์คลังวิทยา พ.ศ. ๒๔๙๙

๒

นางคำแดง ปล่อยนายสาวไว้ในห้องนอนจนค่ำ นางเตรียมอาหารเย็นเรียบร้อยจึงตามขึ้นเรือนเพื่อเรียกแพรวนวล

ประตูห้องนอนปิดไว้ แต่มิได้ลंगกลอน เมื่อผลักประตูเข้าไป นางคำแดงจึงพบว่าแพรวนวลนอนหลับอยู่บนเตียงโบราณที่เพิ่งช่วยกันต่อตั้งเสร็จตอนเย็นนั่นเอง

แสงแดดภายนอกกลับฟ้าไปนานแล้ว เหลือเพียงแสงของหลอดไฟจากโคมบนโต๊ะหัวเตียงส่องเรืองอยู่ภายในห้อง นางคำแดงชะงักเมื่อมองเห็นใบหน้าเจ้าของร่างบอบบางที่ทอดกายนอนอยู่นั้น แพรวนวลนอนสงบนิ่ง ศีรษะได้รูปสวยซึ่งหล่อหน้ามดเรือนผมไว้เป็นมุ่นมวยหนุนอยู่บนหมอนใบใหญ่สีขาว ผมสีดำสนิทเป็นมันงามแน่นให้ใบหน้าขาวจัดนั้นดูเผือดจางราวรูปปั้นหินอ่อน เรียวคิ้วและแก้มขนตาดำขลับกับริมฝีปากสีชมพูจาง เป็นส่วนที่แถมเติมให้ใบหน้าของแพรวนวลสวยงามอย่างมีชีวิตชีวาขึ้นกว่าที่แรกมอง และนางคำแดงนึกถึงหุ่นรูปปั้นมากกว่ามนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและลมหายใจ

หญิงสาวนอนประสาณมือทั้งสองไว้ที่ได้ออก เปลือกตาที่หลับ

สนิทและความนิ่งสงบนั้นทำให้นางคำแดงร้องรอที่จะปลุกนายสาว

เมื่อตอนกลางวันแพรวนวลก็ไม่ได้กินอะไรมาก นอกจากผลไม้
ที่นางจัดใส่จานให้ก่อนตั้งเตียงกันนานหลายชั่วโมง

คงจะเปลี้ยจนหลับสนิทหนึ่งราวคนตายอย่างนี้ นางคำแดงคิด

“อินาย อินายเจ้า...” นางทรุดตัวลงนั่งข้างเตียง แต่เป็นการ
นั่งคุกเข่า เติงโยราณพื้นเตียงสูง เมื่อนางทรุดตัวลงนั่ง ขอบเตียง
อยู่ที่ระดับอกพอดี

“อินาย ตื่นเตอะเจ้า” ป่าวเอี่ยมมือไปจับแขนนาย พลันชักมือ
กลับเมื่อตระหนกกับความเย็นของผิวเนื้อ

“ตัวเย็นเฉียบเลยอินาย” นางพืมพำ คราวนี้จับแขนของ
แพรวนวลเขย่า “อินาย ตื่นเถอะเจ้า”

แพรวนวลหลับสนิทและนิ่งลึกจริง ๆ นางคำแดงเขย่าแขนเรียก
อยู่ถึงสี่หน หล่อนจึงลืมตาตื่นขึ้น

“ป่า ก็โมงแล้วป่าคำแดง” หล่อนลุกขึ้นนั่ง เห็นเงาของตนเอง
ทาบทับอยู่บนฝาผนังห้อง “ฉันหลับไปนานไหมป่า”

“เป็นชั่วโมงละเจ้า ป่าลงไปทำครัวทำอาหารให้อินายเสร็จแล้วเจ้า
กลัวว่าอินายจะหิว จะปล่อยให้หลับต่อไปก็กลัวว่าอินายตื่นขึ้นมา
กลางดึกจะหิว เลยตัดใจปลุก”

กลิ่นอวลอ่อนของกลิ่นหอมที่หล่อนวางไว้บนหมอนกระจายอยู่รอบ
ตัว แพรวนวลหยิบดอกหนึ่งขึ้นมาสูดดม นัยน์ตาดำยังคงจับจ้องที่เรือไร
สีเหลืองอ่อนกลางร่องโคนกลีบของมัน เมื่อเอ่ยถามนางคำแดงว่า

“ป่าเคยไปเชียงตุงไหม เมืองเชียงตุงนะป่า”

นางคำแดงเลิกคิ้วทำตาโต

“เคยไปตอนเป็นละอ่อนเจ้า จำได้แล้ว แม่คำเอี้ยเคยพาไป
เจ้า”

“ฉันอยากไปเชียงตุง วันหลังถ้าพาฉันไปได้ไหม”
“ทำไมหรือเจ้า ทำไมตื่นขึ้นมาแล้วบอกว่าอยากไปเชียงตุง”
“ฉันฝันว่าฉันได้ไปเที่ยวเชียงตุง...ไม่ใช่...ไม่ได้ไปเที่ยว แต่ไป
เห็น มันเหมือนกับฉันได้ไปอยู่ที่นั่นเลย”

“เพิ่งฝันหรือเจ้า”

“ใช่ ฝันเมื่อคืนนี้เอง แต่มันไม่เหมือนฝันเลยป้า มันเหมือนกับ
ได้ไปจริงๆ ฉันฝันว่าไปที่ตึกสีขาวสวยงามมาก เป็นตึกที่มีโดมเหมือน
ตึกแขกอินเดีย ที่ลานสวนหลังตึกใหญ่ๆ มีต้นลิ้นทมเต็มไปหมด
หอมหัวไปหมดทั้งบริเวณเลย”

นางคำแดงหัวเราะขันท่าทางของแพรนวล ช่างเหมือนเด็กหญิง
ตัวเล็ก ๆ ตื่นขึ้นมาเล่าความฝันของตนเอง

“อินายคงหลับไปกับกลิ่นของดอกลิ้นทม เลยฝันเป็นเรื่องราว
ไปเลย แต่ทำไมถึงคิดว่าเป็นเมืองเชียงตุงได้ล่ะเจ้า”

“คนที่ฉันอยู่ด้วยในความฝันเป็นคนบอกว่าที่นั่นเป็นเมืองเชียงตุง”
แพรนวลตอบ

“ผู้ใดล่ะเจ้า ใครเป็นคนพาไป”

“ไม่รู้...” หญิงสาวพูดซ้ำๆ พร้อมกับทบทวนความทรงจำ
หล่อนเห็นหน้าเขาไม่ชัด เกาของกิ่งไผ่หนาที่บของต้นลิ้นทมที่
เขายืนอยู่ใต้ต้น ทำให้หล่อนไม่รู้ว่หน้าตาของเขาเป็นอย่างไร

ลมเย็นจากภายนอกพัดผ่านหน้าต่างที่เปิดค้างไว้เข้ามาวูบหนึ่ง
นางคำแดงรู้สึกเย็นวาบจนต้องยกมือขึ้นลูบแขนตัวเอง

“อินายแก้วไหมเจ้า...ฝันแบบนี้แล้วแก้วหรือเปล่าเจ้า”

“ไม่แก้ว...ต้องกลัวอะไรล่ะป้า แต่แปลกนะป้า ฉันไม่เคยฝัน
อะไรที่มีรู้สึกเหมือนเป็นความจริงแบบนี้เลย”

นางคำแดงเงยหน้าขึ้นมองเสาดูเพียงตั้งสี่ด้านอย่างหวาดๆ

“อินชายต้องจูดฐูปนะเจ้า ก่อนนอนคืนนี้ต้องจูดฐูปบอกเจ้าของ
เตียง ป้าจะเอาเสื่อเอาหมอนมานอนข้างเตียง จะมานอนเป็นเพื่อน
นะเจ้า”

แพรนวนลหัวเราะ ก้าวลงจากเตียงแล้วเดินไปกดสวิทช์เปิดไฟ
เสาช้างประตูห้อง

“ไม่ต้องห rokok ป้าค่าแดง ฉันไม่กลัวอะไรห rokok ถ้าจะทำให้ป้า
สบายใจ ฉันก็จะจูดฐูปอย่างที่ป้าขอ แต่ฉันไม่กลัวห rokok นะป้า ป้า
บอกว่าให้ขอเจ้าของเตียง ก็พอฉันเป็นเจ้าของเตียงนี้ไม่ใช่ห rokok ป้า”

“ใช่เจ้า แต่ก่อนหน้านั้นก็ต้องเป็นของคนอื่น เพราะเตียงนี้อายุ
ร็อกกว่าป้าแล้ว”

“ใครบอกป้าละว่าเตียงนี้ร็อกกว่าป้า”

“คุณผู้ชาย...คุณพ่อของอินชายเคยบอกไว้เจ้า แต่ป้าก็บ่ได้จด
ไว้จำให้แม่นอะไร คุณผู้ชายเคยบอกว่าคนที่รู้เรื่องเตียงนี้ดีก็คือ
แม่ค่าเอ๊ย แม่ของป้าเอง แต่ตอนนี้จะไปถามอะไรกับป้าแล้ว”

“ฉันไม่ติดใจสงสัยอะไรห rokok ป้า ฝันก็เป็นฝัน” แพรนวนลพูด
แต่คำพูดนั้นตรงกันข้ามกับสิ่งที่คิดอยู่ในใจอย่างสิ้นเชิง

เมื่อหล่อนเอนตัวลงนอนบนเตียงนั้น แพรนวนลตั้งใจเพียงจะพัก
จากความเมื่อยล้าของการตั้งวางเตียงซึ่งต้องใช้เวลานานมาก เวลา
ผ่านไปเพียงสิบนาที หล่อนเริ่มง่วงงุนอย่างรุนแรง ง่วงเหมือนมีนม
จากการดื่มเครื่องดื่มของเมาอย่างหนัก ง่วงจนลุกไม่ขึ้น แม้แต่จะ
ลืมตาก็ทำไม่ได้ แล้วภวังค์ของหล่อนก็จมลงสู่ห้วงลึก ลึกดังหุบเหว
ที่มีดัจฉนมองไม่เห็นสิ่งใด

ช่วงเวลานั้นผ่านไปอย่างเชื่องช้า

ความรู้สึกในจิตสำนึกของหล่อนมันแสนแปลก เหมือนดังว่า
ร่างของหล่อนถูกยกขึ้นด้วยแรงของกระแสลมอันทรงพลัง และหล่อน

ลงสู่ห้วงบรรยากาศว่างเปล่า ในท่วงท่าที่หล่อนยังนอนอยู่บนเตียง
หล่อนรู้สึกว่าร่างกายของหล่อนทั้งแขนขา มือเท้า และทุก
สรรพสิ่งของสรรพางค์เบาบางดังกลีบดอกไม้ที่ต้องกระแสดลม
กระแสดแห่งกาลที่พรั่งพรั่งพัดผ่านจนกลีบกำนดอกไม้เอนลู่หลุบ
ร่วงห่อตัวลงเป็นกลุ่มเกลียว
เหมือนดังกาลเวลาที่ย้อนกลับ กลับไปสู่กาลที่ผ่านเลยมาแล้ว
แล้วหล่อนก็ตื่นขึ้นในความฝัน...

หล่อนนอนอยู่บนสนามหญ้าสีเขียว ริวเขียวของใบหญ้าที่ซ้อน
กันจนหนาแน่นปานผ้านวมนั้นยังมีกลิ่นใบหญ้าตัดใหม่ ๆ กลิ่นอันสด
สะอาดซึ่งหล่อนจำได้ดีทั้งยามหลับและยามตื่น

นาฬิกาประสาธได้สัมผัสกับอีกกลิ่นหนึ่ง กลิ่นชื่นหวานเคี้ยวสร้อย
ที่หล่อนหลงใหลตั้งแต่เล็ก ตั้งแต่เริ่มรู้จักความแตกต่างอันสวยงาม
ของดอกไม้... ดอกกลิ่นหอม

นัยน์ตาที่พร่าพรางด้วยแสงแดดซึ่งทอดเป็นลำแสงทะลุผ่าน
กลุ่มกำนใบของต้นไม้ใหญ่เบื้องบนนั้นค่อยกระจ่างชัดขึ้น เมื่อแพรนวล
เหลือบเหลียวแลมองไปรอบ ๆ สนามหญ้าที่หล่อนนอนอยู่นี้อยู่
กลางสวนกลิ่นหอม ดอกสีขาวเกาะกลุ่มเป็นพวงช่อประปราย รวากับเงา
ภาพสะท้อนของปุยเมฆที่กระจายอยู่บนท้องฟ้าสีน้ำเงินใสสูงลิบ
ถัดขึ้นไปเบื้องบน

เมื่อทรงกายลุกขึ้นยืนและหันไปมองด้านหลัง หล่อนจึงเห็นตึก
สีขาว... น่าจะเรียกว่าปราสาท เพราะตึกนั้นใหญ่โตโอฬารเหมือนเวียงวัง
เหมือนกับหล่อนเคยเห็นปราสาทนั้นมาก่อน แต่หล่อนจำไม่ได้
ว่าเคยเห็นที่ไหน เมื่อไร

แพรนวลยืนนิ่ง พยายามนึก... หล่อนอยู่ที่ไหน... มาที่นี่ได้

อย่างไร...

เสื้อผ้ายี่ห้อที่หล่อนสวมใส่อยู่ ชุดขาวเหนือซึ่งหล่อนซื้อที่ร้านขายเสื้อผ้ายี่ห้อเมือง กลางแหล่งค้าขายสำหรับนักท่องเที่ยวกลางเมือง เชียงราย

สองเท้าของหล่อนเปล่าเปลือย ความนุ่มเย็นของพื้นสนามหญ้า ทำให้แพรนวลนึกได้ว่าหล่อนไม่ได้สวมรองเท้า

รองเท้าแตะแบบโบราณคู่นั้นหล่อนถอดวางไว้ปลายบันไดบ้าน...

นี่หล่อนฝันไปหรือ แพรนวลกุมมือทั้งสองไว้ด้วยกันแล้วหลับตาแน่น...เราต้องฝันไปแน่ๆ หลับตาสักครู่ พอลืมตาขึ้นเราก็คงจะตื่นนอนอยู่บนเตียงที่บ้าน

หล่อนได้ยินเสียงกริ่งกริ่งของระฆังหรือกระดิ่งต้องลม เสียงนกร้องราวกระซิบกระซาบลอดออกมาจากกลุ่มกอต้นลำทมต้นไต้ต้นหนึ่งที่ไม่ไกลนัก

ลืมตาดูขึ้นอีกครั้ง แพรนวลจึงรู้ว่าสิ่งที่หล่อนคิดว่าเป็นความฝันนั้นไม่ใช่ความฝัน

คราวนี้ใจของหล่อนเต้นระทึก จับต้นชนปลายความคิดของตัวเองไม่ถูก

เกิดอะไรขึ้นกับหล่อน หล่อนจำได้ว่าหล่อนเพิ่งนอนหลับไปบนเตียงโบราณที่พ่อของหล่อนเก็บไว้ในห้องเก็บของใต้ถุนบ้าน และหล่อนกับนางคำแดงและเด็กชายแหลมทองช่วยกันตั้งเตียงขึ้นบนห้องนอนชั้นบน

แพรนวลจำได้ว่าหล่อนง่วงงุนก่อนที่จะรีบหลับไป

นี่มันอะไรกัน...หล่อนกำลังอยู่ที่ไหน

หญิงสาวก้าวเดินไปตามพรมหญ้าสีเขียว ผ่านร่มเงาร่มเย็นของต้นลำทมซึ่งปลูกอยู่อย่างหนาแน่น ดอกสีขาวเหลืองที่ร่วง

ประปรายบนพื้นหญ้า ทำให้ความมืดครึ้มของพื้นสนามใต้ลานลั่นทม
นั้นเรืองรองขึ้น ราวกับแต่ละกลีบแต่ละดอกส่องรัศมีอันเรื่อเรือง
ดังประกายของดวงดาวบนท้องฟ้ายามราตรี

พื้นลานลั่นทมออกมาก็เป็นทางเดินเล็ก ๆ ไปด้วยอิฐสีแดงทอด
อ้อมเนินหญ้าไปยังด้านข้างของตึกใหญ่สีขาวนั้น

หล่อนเห็นชายผ้าสีขาว...เขาบางเหมือนสไบแพร...ใครคนหนึ่ง
กำลังเดินอยู่ที่มุมตึก

แพรนวลหยุดนิ่ง ยืนมองร่างของเจ้าของสไบแพรนั้น อีกฝ่าย
มองไม่เห็นหล่อน เพราะแพรนวลยืนอยู่ใกล้แปลงดอกแก้วซึ่งกลุ่มกอ
ของมันถูกตัดเป็นรูปโค้งมนสวยงาม

สตรีนั้นอายุคงใกล้เคียงกับแพรนวล การแต่งกายของหล่อน
แตกต่างไปจากสาวชาวเหนือที่แพรนวลเคยเห็น เสื้อผ้าแพรสีขาว
คอป้าย แขนยาว เอวเลื้อยสั้นอยู่ที่ขอบผ้านุ่งด้านบน กับผ้าชิ้นใหม่
สีแดงเข้มที่ยกหยักรั้งไว้ด้านหนึ่ง และมุ่นมวยผมสูงซึ่งประดับด้วย
รัตเกล้าทองกับดอกไม้สีขาว ส่งให้ภาพลักษณะของหญิงสาวผู้นั้น
สง่างาม

งามเหมือนเจ้านาง สตรีผู้สูงศักดิ์ของพม่ากระนั้น

หล่อนมีตะกร้าหวายใบย่อมคล้องไว้กับวงแขน อีกมือถือกรรไกร
ด้ามเล็ก ๆ ในตะกร้ามีดอกไม้หลายหลากสีอยู่เกือบเต็ม

หญิงสาวผู้นั้นสวยผุดผาด ผิวพรรณผ่องนวลเป็นสีชาวม
เหลืองสะอาดตา ใบหน้าอ่อนหวานงดงามอย่างหาที่ติมิได้ รูปร่าง
สูงโปร่งบอบบางคล้ายกับแพรนวลผู้กำลังจัดจ้องพิศดูรูปโฉมสะคราญตา
ของหล่อน

หากแพรนวลกลับต้องสะดุดตากับความเศร้าหมองของความ
รู้สึกบนใบหน้านั้น

สตรีนั้นสวยนัก แต่เคราะห์ร้ายดังเพิ่งผ่านพ้นการจำให้อย่างสุดหัวใจมาไม่เห็นนานนักเลย แพรนวลเห็นหล่อนทรุดนั่งลงกับพื้นหญ้าข้างแปลงดอกไม้ วางตะกร้าไว้ข้างกายพร้อมกับกรรไกร หล่อนนั่งเหม่อมองดอกไม้พลั่วไหวรับสายลมที่พัดเย็นฉ่ำขึ้นอยู่ทั่วบริเวณนั้น แต่สายตาของหล่อนดูเหมือนจับจ้องไปในที่หนึ่งที่ได้ที่จะติดตามไปได้เพียงในจินตนาการของหล่อนเท่านั้น

แพรนวลขยับตัวอย่างอึดอัด หากเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นนั้นเป็นความฝัน ก็เป็นฝันซึ่งเป็นจริงที่สุดเท่าที่หล่อนจะเคยพบมาในชีวิต

ไม่ใช่ฝัน...ไม่ใช่แน่... หล่อนหยิกเนื้อที่นิ้วของตนเองก็ยิ่งรู้สึกเจ็บ เสี่ยงกระดิ่งที่แกว่งไกวเป็นเสียงกังวานแหลมในความเงียบของบรรยากาศรอบตัวก็เป็นเสียงจริง ๆ ที่มีใช้ความฝันอันใด

หล่อนจะทำอย่างไรดี แพรนวลถามตัวเอง และตัดสินใจที่จะเดินเข้าไปยังสตรีสาวผู้นั้น แต่หล่อนยังมีหั่นก้าวอย่างออกไป ก็เห็นสตรีนั้นก้มหน้าลงซบกับอุ้งมือทั้งสองข้าง

ร่างบอบบางนั้นสิ้นเห็นได้ชัดจากระยะไกล หล่อนกำลังจำให้

สตรีนั้นคงโศกเศร้าอย่างสาหัส เพราะเพียงครู่เดียวหล่อนก็เอนกายซบลงกับพื้นสนามหญ้า แขนของหล่อนบีบตะกร้าหวายล้มลงดอกไม้ในตะกร้าหล่นกระจายลงกับพื้น แต่หล่อนก็มีได้สนใจไยดีเอาแต่ร้องไห้ตั้งขึ้นจนแพรนวลได้ยินปลายเสียงสะอื้นของหล่อน

ทุกขเวทนาเรื่องอะไรหนอ จึงมีที่ท้อปานว่าจะขาดใจด้วยความเศร้าโศกถึงขั้นปานนี้

พลันมีเสียงเรียกจากมุมตึก เป็นเสียงทุ้มนุ่มนวลของบุรุษหนุ่มซึ่งสาวเท่าก้าวยาว ๆ พันมุมตึกออกมายังร่างของสตรีนั้น

แพรนวลหลบเลี่ยงเบี่ยงกายเข้าไปยังใต้ต้นลำทม หล่อนไม่

ต้องการให้ใครเห็นหล่อน เพราะตัวหล่อนเองยังพิศวงงงงวยกับการปรากฏตัวของตนในที่อันแปลกถิ่นแห่งนี้ ดังนั้นหล่อนจึงมองเห็นหน้าของชายนั้นไม่ชัด เขาเดินมาทรวดลงนั่งด้านหน้าของสตรีผู้กำลังรำให้จับตะกร้าบรรจุดอกไม้ที่ลุ่มอยู่นั้นขึ้นตั้งวาง เขาหันหน้าไปพูดกับสตรีผู้นั้น จึงหันหลังให้กับแพรนวล หญิงสาวมองเห็นเพียงผ้าโพกผมสีน้ำตาลอ่อนเช่นเดียวกับสีเสื้อคอตั้งแขนยาว เป็นเสื้อตัวลอยชายเสื้อยาวคลุมเอว นุ่งผ้าไหมแบบชาวพม่า

ภาพที่เห็นเบื้องหน้า ทั้งการแต่งตัวของหนุ่มสาวทั้งสอง และปราสาทสีขาวซึ่งมีหลังคาเป็นรูปโดมคล้ายของอินเดียและยอดเจดีย์คล้ายไทย ทำให้แพรนวลนึกถึงภาพและเรื่องราวเก่าๆ ในหนังสือประวัติศาสตร์ที่หล่อนเคยได้เรียนมา

นี่คือประเทศพม่า...เราฝันไปหรือ...เราไม่ได้ฝัน...นี่คือความจริงที่เกิดขึ้นนี่นา...

ชายนั้นประคองอีกฝ่ายหนึ่งให้ลุกขึ้นยืน ก้มหน้าลงไปใกล้ยกมือขึ้นเช็ดน้ำตาให้อย่างนุ่มนวล เขาพร่ำพูดราวปลอบใจฝ่ายหญิงให้คลายความเศร้าหมอง หล่อนส่ายหน้าพร่ำพูดกับเขาราวกับปฏิเสธว่าความโศกตรมนั้นไม่มีวันจะยุติลงได้ จนฝ่ายชายโอบกอดหล่อนไว้ ลูบหัวลูบหลังปลอบประโลมหลายอึดใจ หล่อนจึงถอยห่างออกจากเขา ก้มลงประนมมือไหว้และกราบบนอกของเขา แล้วหยิบตะกร้าเก็บดอกไม้ที่ร่วงหล่นอยู่เรียกรวดคืนไว้ตามเดิม แล้วก้าวเดินกลับเข้าไปในตัวตึก

ร่างสูงของชายผู้นั้นยืนนั่งราวใช้ความคิดชั่วครู่ เมื่อเขาเอียงร่างหันมาทางลานลั่นทมที่แพรนวลยืนอยู่ หล่อนถอยหลังหลบด้วยความหวาดหวั่น

หล่อนไม่เห็นหน้าของเขาชัดเจน แต่เขาเห็นหล่อนแล้ว

แพรนวนลหลบวูปเข้าใต้เงาไม้ ได้ยินเสียงเรียกของเขาเป็นภาษา
ที่หล่อนไม่ชินเลย ไม่ใช่ภาษาเหนือ ไม่ใช่ภาษาไทย

หล่อนเห็นเขาก้าวเดินเข้ามาทางหล่อนอย่างรวดเร็ว หญิงสาว
คิดอะไรไม่ทัน ความตื่นตระหนกทำให้หล่อนหันหลัง ถลันวิ่งออกจาก
ที่ซึ่งยืนอยู่

ได้ยินเสียงวิ่งตามและร้องเรียกกระชั้นชิดใกล้เข้ามา แล้วแขน
ข้างซ้ายของหล่อนก็ถูกเขาค้ำและกุมไว้ด้วยอุ้งมือใหญ่แข็งแรง ยิ่ง
หล่อนพยายามสะบัดก็ยิ่งเจ็บ เพราะเขาระชับนิ้วรวบแน่นยิ่งขึ้น

‘อย่าทำอะไรฉัน อย่าทำอะไรฉันค่ะ’ หล่อนหวีดร้อง หล่อนวิ่ง
เข้ามาจนถึงด้านหลังของร่มไม้ในลานลั่นทม

ร่างของหล่อนอยู่ใกล้กับเขามาก ใกล้จนหล่อนสัมผัสลมหายใจ
ของเขาเมื่อเขารั้งหล่อนไว้ใกล้ตัว

‘แม่หญิงเป็นใคร...แม่หญิงเป็นคนไทย มาที่เชียงใหม่ได้อย่างไร
เข้ามาในหอคำนี้ได้อย่างไร ใครใช้ให้มาหรือ’

หล่อนมองไม่เห็นหน้าของเขาในร่มเงาหมูไม้เงนั้น แสงอาทิตย์รำไร
ที่ลอดสอดส่องทะลุกิ่งไม้ใบบังอันหนาที่บั้นนั้นบางเบา จนมองเห็นเขา
เป็นเพียงเงาครีมีดำเช่นเดียวกับเงาลำต้นลั่นทมรอบกาย

‘น้ำเสียงอันนุ่มนวล แม้จะเป็นภาษาไทยที่มีสำเนียงปลายคำพูด
แปร่งเพี้ยนไปบ้าง แต่ก็ชัดเจนทุกถ้อยคำ’

มือของเขาคลายออกเมื่อหล่อนเบี่ยงตัวออกจากการเกาะกุม
เขาคงรู้ว่าหล่อนเจ็บ

‘ที่นี่เชียงใหม่หรือคะ เชียงตุงในรัฐฉานของพม่าหรือคะ’ หล่อน
ไม่ตอบ แต่กลับตั้งคำถามให้เขา

‘ใช่ แม่หญิงมาได้ยังไงโดยที่ไม่รู้ว่าที่นี่คือเชียงใหม่’

‘ไม่ทราบ ฉันไม่รู้ว่ามีมาอยู่ที่นี้ได้อย่างไร ฉันไม่ได้ฝันไปหรือคะ’

แพรวนวลตื่นตระหนกและสับสนจนเสียงเครืออ ‘เกิดอะไรขึ้นคะนี่ ฉัน
มาอยู่ที่นี้ได้อย่างไร’

‘แม่หญิงมาจากไหน และชื่ออะไร’ เขาถามซ้ำอีก

หล่อนไม่ตอบ หวาดหวั่นพรั่นพรึงจนทำอะไรไม่ถูก หรือหล่อน
ตายแล้วและกลับมาเกิดใหม่ในเชียงใหม่ ดินแดนที่แพรวนวลไม่เคย
นึกคิดเลยในชีวิตว่าจะได้มาเห็น

หล่อนสุดลมหายใจลึก...เรายังหายใจ เรายังมีชีวิต ยังไม่ตาย
สถิติัมปชัญญะครบสมบูรณ์ เราต้องไม่กลัว...ต้องไม่กลัว หล่อน
พรั่นอกกับตัวเอง